

Gaard, som hidtil er fæstefri, Fæstetvang. Og den Umstændighed, at Loven kommer ud med § 1, som den nu staar i Lovforslaget, og saa tillige med det under Nr. 13 foreslaaede Tillæg til § 4, vil dog vistnok altid have den Virkning, at man vil betragte det som Noget, der har Formodningen for sig, at en Eiendom, der kommer ind under § 1, maa behandles som en fæstefligtig Gaard, saa at altsaa den Jorddrot, der vil anse sig berettiget til alligevel at disponere over den paa anden Maade, maa føre Beviset i saa Henseende. Jeg erkjender, som sagt, at Vedtagelsen af Ændringsforslaget under Nr. 13 vil bevise, at Lovforslagets § 1 faar en mindre god og naturlig Betydning, men jeg paastaar kun, at det saa er en Følge af, at man mellem 2den og 3die Behandling er slaaet ind paa en Vej, som ikke passer med den Opfattelse, der ligger til Grund for de ved den forrige Behandling vedtagne Bestemmelser, og at det kun er et Spor af det Ældre, der nu bliver staaende tilbage i § 1.

Med Hensyn til den ærede Indenrigsministers Ændringsforslag under Nr. 8 til § 4 skal jeg endnu kun bemærke, at det forekommer mig ligesom min ærede Sidemand til Høire (Ussing), at hele den Grundbetragtning, der nu gjøres gjældende, fører til, at der ikke er nogen Grund til at optage en saadan Bestemmelse, som den deri indeholdte. Det er jo ganske vist overhovedet en mindre behagelig Stilling for Administrationen at skulle anlægge Sager mod Folk for Dispositioner over deres Gods, som man selv i de senere Aar har anset for lovlige; det er ganske vist ikke nogen behagelig Situation for Indenrigsministeriet. Men jeg antager heller ikke, at den vil paatvinge sig med nogen sær Nødvendighed, da det jo vistnok maa siges, at staa fuldstændig i Indenrigsministeriets Magt at udøve Paatalemyndigheden eller lade være at udøve den, som det selv finder det rigtigst. Fuldstændig at frafrive sig Retten til at udøve Paatalemyndigheden paa dette Omraade, hvad jeg synes, at man i Virkeligheden vil ved Ændringsforslaget, forekommer mig derimod ikke at være hensigtsmæssigt. Der kunde nemlig dog vel tænkes saadanne Tilfaldsættelser af Fæstelovgivningen paa dette Gebet, som der ingen Grund

var til at tie stille overfor. Det forekommer mig altsaa, at der ikke er nogen principiel Grund til at fravige det Resultat, som vil fremkomme, naar man blot vedtager Udvalgets Flertals Ændringsforslag under Nr. 2. Praktiske Banfælgigheder vil der derimod vistnok kunne komme tilstede, naar Sager anlægges mod Folk, og naar de dømmes for at have bortleiet Noget, som skulde have været bortfæstet, men disse praktiske Banfælgigheder ere jo ikke af anden Natur end de Banfælgigheder, der altid have kunnet opstaa ogsaa under den gjældende Lovgivning, naar en Mand paa dette Omraade har gjort, hvad han ikke havde Ret til at gjøre. Saa vil der altid have foreligget det samme Tilfælde, at han kan komme under et vist Tryk, idet han enten maa affinde sig med den Mand, som han ulovligt har bortforpagtet eller bortleiet et Jordbrug til, eller ogsaa maa give ham Fæste paa Stedet, hvor han da maaske er under et vist Tryk med Hensyn til Vilkaarene. Det forekommer mig altsaa aldeles ikke at være Andet end, hvad den gjældende Lovgivning allerede medfører. Det synes mig derfor, som sagt, at Ændringsforslaget under Nr. 8 ikke egner sig til Vedtagelse.

N. Rasmussen: Jeg er for mit Vedkommende i det meget uheldige Tilfælde, at jeg ikke kan stemme for de Ændringsforslag, som ere stillede af Udvalgets Flertal, eller i Dvrigt for noget andet af de Ændringsforslag, som ere stillede til § 4. Min Begrundelse heraf skal jeg tillade mig med et Par Ord at fremsætte for det høie Thing. Hvad der for nærværende Tid er gjældende Ret, skal jeg ikke indlade mig paa, thi det er en Sag, som jeg i og for sig ikke magter. Men sund Forstand siger mig, at den Maade, hvorpaa Fæstelovgivningen er bleven benyttet i en senere Tid, saaledes at en stor Del af den fæstefligtige Jord under Paavirkning af de forskjellige Indenrigsministers Opfattelse er bleven underdragen Fæstefligten, ikke er rigtig, og jeg kan derfor paa ingen Maade give min Stemme eller mit Samtykke til Noget, hvorved det kan blive kendt for gyldigt. Det maa dog ligge klart for den sunde Mennekesforstand, at Lov-